

História školstva v našej obci

Niektorí historici sa domnievajú, že škola existovala v obci Čachtice už v **14. storočí**, ale nemáme pre tieto tézy dostatok dôkazov. Zatiaľ nebol nájdený nejaký údaj o škole pred obdobiem **17. storočia**, iba záznamy rodákov, ktorí pôsobili v oblasti vzdelávania na iných miestach (1). Od roku **1575** eviduje obec evanjelických učiteľov (2). Reformácia priniesla so sebou **exulantov** (3) (prevažne moravského pôvodu), keďže Čachtice sa nachádzali blízko hraníc krajín kráľovstva Českého. V roku **1660** prišiel do obce **katolícky kňaz Jakub Haško**, ktorý so sebou priviedol **katolíckych pedagógov** a odvtedy popri **organistoch** (najčastejšie zastávali úlohu učiteľov) pôsobili samostatní učitelia (**rector scholae**) a výpomocní učitelia (**companus**) (4). V roku **1886** cirkevná škola prešla do **obecnej správy**, no Čachtice ju nespravovali dlho. V roku **1896** prevzal školu **štát**.

Cirkevná škola získala v **druhej polovici 19. storočia** konečne samostatnú budovu. Dovtedy totiž pôsobila vždy na mieste určenom učiteľom (keďže väčšina učiteľov pôsobila vo funkcii cirkevných úradníkov, tak žiaci a žiačky chodili na faru alebo do kostola) alebo samosprávou obce. V roku **1866** prechádzalo obcou porazené rakúske vojsko z bitky pri **Hradci Králové** a

spustošilo úrodu (5). Štát bol k Čachticiam, Želovanom a Komárnu štedrý (vtedy ešte existovali ako samostatné obce) a dostali **4 000 zlatých**. Po prerozdelení peňazí zvyšok venovali na výstavbu novej budovy pre školu a kúpu pozemku. Príspevok poslal aj **ostrihomský primas** a neskorší **arcibiskup Ján Šimor** (6). Školu budovali veľmi ťažko, pretože na platenú prácu nezostali financie (obyvatelia pomohli brigádnickou činnosťou) a tak dokončili budovu až v roku **1884** (7). Mala **4 triedy, zborovňu** a **byt pre správcu**. Zatiaľ Čachtice poskytli na vyučovanie dom **grófa Breunera č. 163 v Kholovci**, kde býval aj učiteľ (8). Ešte v roku **1868** museli zriadiť v tejto budove novú triedu kvôli vysokému počtu žiakov a žiačok. Zachoval sa záznam o kúpe nového nábytku do triedy (9). V tejto budove prebiehala výučba aj po vystavaní novej školy, pretože neboli financie na vnútorné vybavenie dostavanej budovy.

Peniaze od štátu boli rozdelené, pretože v obci žili aj evanjelici a Židia. Židia mali takisto školu na poschodí **domu Chwalibogowského** na námestí (dom rodiny Viliama Suchánka), kde sa učili v dvoch triedach štyri ročníky. Školu navštevovali aj niektoré deti roľníkov a zemanov. Vyučovacím jazykom bola **nemčina** a výučba prebehla na vysokej úrovni. Ako s peniazmi naložili evanjelici známe nie je.

Na **začiatku 20. storočia** podľahla obec silnej maďarizačnej vlne a posledný slovenský učiteľ pracoval v Čachticiach v školskom roku **1904/1905 (10)**. Maďarské tabule a učebnice boli odstránené až po návrate vojakov z frontu v roku **1918**. Situácia bola vážna a počas povojnovej krízy musel zasiahnuť **Spolok Červeného kríža v Novom Meste nad Váhom**, pretože obyvatelia často nemali dosť zdrojov obživy a ošatenia. V roku **1923** vznikla **Okresná jednota slovenskej obce učiteľskej v Novom Meste nad Váhom** na čele s predsedom **Michalom Bazalom**, ktorý zároveň viedol aj **Štátnu ľudovú školu** v Čachticiach. Tento názov škola získala počas existencie **1. ČSR**. Postupne sa rozširoval učiteľský kolektív, ale žiadosti o novú a väčšiu budovu boli kvôli nedostatočným financiám úradmi zamietnuté. Učitelia pôsobili vo voľnom čase v **divadle, speváckom zbore** alebo sa **venovali mládeži**. Náročná situácia nastala počas existencie prvej **Slovenskej republiky (1939 - 1945)**, kedy nebol dostatok miestností pre výučbu ani peňazí. V školskom roku **1941/1942** získala škola nový názov a premenovala sa na **Rímsko-katolícku ľudovú školu**. V roku **1944** ju obsadili Nemci a zdevastovali zariadenie, ktoré museli učitelia napraviť. Ihneď po oslobodení krajiny a zistení situácie orgány odsúhlasili **stavbu novej budovy** od roku **1950**. Bola

viazaná na prácu brigádnikov a občanov (11). Od **januára 1946** bola otvorená prvá postupná trieda, **4 triedy** meštianskej školy zasa od **septembra**. Dňa **10. augusta 1947** sa uskutočnili oslavy **100. výročia sednice Tatrína v Čachticiach**. Povereník pre školstvo a osvetu **Ladislav Novomeský** poklepal základný kameň novostavby a od **1. septembra 1948** bola meštianka premenovaná na **Strednú školu v Čachticiach**. V **marci 1950** začali prebiehať schôdze na prípravu výstavby novej budovy. Stavbu odštartovali **1. júla 1950** a za **16 mesiacov** bola budova postavená (12). Žiaci a žiačky sa do nej nastahovali **30. októbra 1951** a slávnostné otvorenie prebehlo **3. - 4. novembra 1951**. Do nových lavíc zasadlo **209 študentov a študentiek**. Národná škola (tento názov získala ľudová škola po nastolení socializmu v roku **1948**) sa zlúčila so strednou od školského roku **1953/1954**. Počty neustále rástli, ale stará budova školy, kde sídlil prvý stupeň, chátrala (13). Nakoniec bola škola zbúraná a dnes na jej mieste stojí **autobusová zastávka**. V **60-tych** rokoch rástli obavy rodičov o bezpečnosť a zdravie svojich ratolestí, vďaka čomu začal boj o novú modernú budovu.

Konečná odpoveď všetkých potešila. Výstavba začala v **druhom polroku 1969**. V pláne sa jednalo o **18-triednu** budovu a **6 bytových jednotiek** pre učiteľov. Za

necelých 5 rokov bola splnená túžba občanov aj pracovníkov školy. Okrem svetlých tried, priestranných chodieb, kabinetov a hygienických zariadení patrila do komplexu aj telocvičňa s moderným vybavením. Slávnostné otvorenie prebehlo **30. marca 1974** s účasťou ministra školstva **Ing. Štefana Chochola**, vedúceho tajomníka **OV KSS Dušana Šišmiša**, predsedu **ONV Mikuláša Andrisa** alebo zástupcov podnikov a rodičov (**14**). Školu prevzal riaditeľ **Ján Šinkovic (15)** a kultúrny program pripravila so žiakmi a žiačkami učiteľka **Zita Jamrichová**. Prvý školský rok sa niesol v duchu odkazu **SNP** (oslavy 30. výročia tejto udalosti) (**16**). Do revolučného roku **1989** zabezpečovala škola veľmi veľa súťaží a kvalitné vzdelávanie. Dokonca aj kolektív učiteľov a učiteliek reprezentoval nielen školu, ale aj obec, začo im vláda udelila titul "**Vynikajúci kolektív 1977**". S pomocou **TJ Čachtice** boli **23. októbra 1983** organizované **Majstrovstvá SSR** v cezpoľnom behu. Rok **1989** spôsobil chaos a neistotu kvôli rýchlej a veľkej zmene politického a spoločenského systému. Došlo postupne ku generačnej výmene v radoch učiteľov a učiteliek. Časté zmeny edukačných systémov v republike, ktoré pretrvávajú dodnes narušili koncepciu vzdelávania a školy často museli a musia bojovať o financie alebo počty detí v triedach. Napriek

tomuto každoročnému procesu došlo za posledné roky k viacerým významným zmenám. Na prelome tisícročí došlo k zmene vedenia a pod patronátom **Mgr. Milana Šicka** pokračovalo opäť skvalitňovanie vzdelávania. V roku **2007** pripravovala škola v spolupráci s obcou **160. výročie osláv sednice Tatrína v Čachticiach** a pri tejto príležitosti požiadal riaditeľ o **zapožičanie čestného názvu** vzhľadom k významu udalosti pre dejiny Slovákov a spisovnej slovenčiny. Proces bol zdĺhavý kvôli zvláštnosti názvu a odpoveď prišla až v roku **2008**, kedy sa škola premenovala na **Základnú školu Štvrtej sednice Tatrína v Čachticiach (17)**. Modernizácia komplexu pokračovala v roku **2009**, kedy začala **rekonštrukcia telocvične** a bolo prerobené ihrisko v areáli na **multifunkčnú plochu s umelým trávnikom (18)**. Ani budova školy nezostala bez zmeny a v roku **2010** začali so **zatepľovaním a fasádnyimi prácami**. Súčasťou bola aj **výmena okien** za plastové a úprava okolia **(19)**. Postupne sa mení aj vnútorné vybavenie školy podľa potreby a dostupných financií.

